

Hídavatás

Szöllősi-Nagy András
és Nemes Judit
„konkrét” gyűjteménye

BEKE LÁSZLÓ

MANK Galéria, Szentendre, IX. 13. – X. 8.

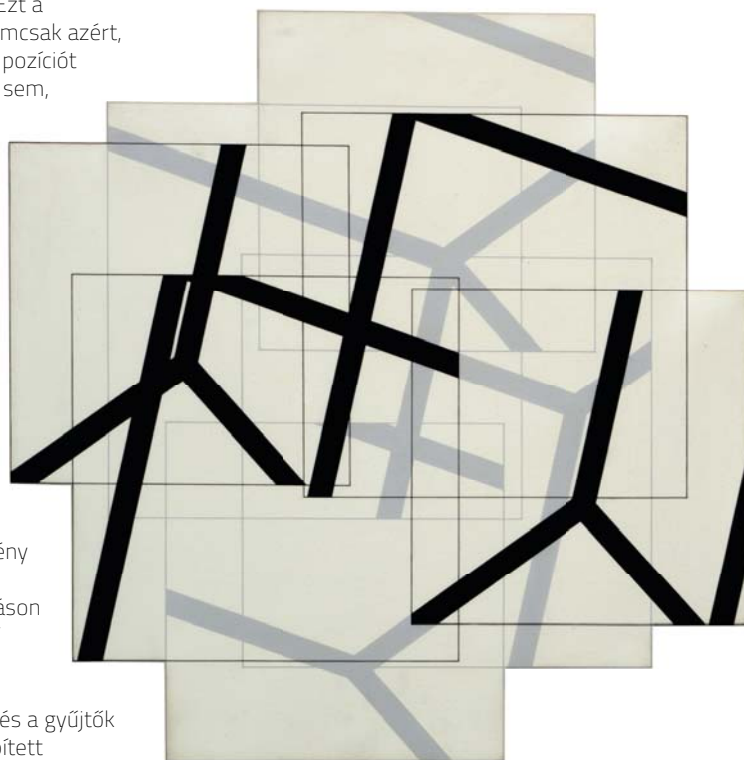
kiállítás

Idén ősszel látható egy válogatás a szentendrei Régi Művésztelep galériájában a Szöllősi-Nagy András–Nemes Judit-házaspár műgyűjteményéből. Ezt a gyűjteményt nem kell bemutatni, nemcsak azért, mert hazánkban mindinkább vezető pozíciót foglal el, de – többek között – azért sem, mert néhány éve hatalmas keresztmetszettel szerepelt ugyancsak Szentendrén, csak akkor a MűvészetMalomban.

De minél ismertebb ez a gyűjtemény, annál rejtélyesebb is. Homály fedi az eredetét, titokzatos a sikerük oka, és nem egyértelmű még az sem, hogy mire utal a kiállítás címe. A gyűjtemény Párizsban született, amikor Szöllősi-Nagy még az ENSZ vízügyi szakértője, majd különböző UNESCO nemzetközi hidrológiai programok vezetője volt. A gyűjtemény az angers-i Hôtel Bessonneau-ban mutatkozott be 2002-ben.¹ A kiállításon elsősorban (geometrikus) absztrakt/nonfiguratív, konstruktív és konkrét művek szerepeltek, természetesen franciaországi magyar művésztől és a gyűjtők által Magyarországról Párizsba telepített munkákból. A gyűjtemény különlegessége volt már akkor, hogy fotóművészeti alkotásokat is tartalmazott, olyan francia-magyar fotósoktól, mint Lucien Hervé, Brassai, André Kertész, Ergy Landau, olykor portrékkal a gyűjteményben szereplő művésztől. Világszerte ritka az olyan gyűjtemény, melyben a fotónak ilyen szerep jut. (A közelmúltban csak a fotókból láthattunk egy kiállítást, a budapesti Fugában.)

Röviddel az angers-i tárlat után, 2004-ben a gyűjtemény Magyarországra, a már említett MűvészetMalomba került, kibővítvé, letisztult

profillal, egyszersmind markánsabb célkitűzéssel: megvalósult a hídteremtés Magyarország és Franciaország között.² A „hídverés” itt nemcsak jelképes, hanem mélységes mély jelentést is nyert, hiszen Szöllősi-Nagy András vízszakértő (eredetileg matematikus) tiszteletére megjelent Szentendrén a „malomban” az egész magyar „vizes” szakma. A kísérő fotókiállítás ezúttal az MVM budapesti galériájában került megrendezésre (H)Unok Párizsban (!), címmel, ami, mint tudni illik, szójáték Illyés Gyula könyvének címével, aki a második világháború előtti párizsi magyarok – írók, festők, mozgalmárok, dadaisták és szurrealisták – világát jelenítette meg. Mintegy mellékesen, ez idő tájt és valamivel korábban zajlott a latin-amerikai alapítású M.A.D.I. (Mouvement, Abstraction, Dynamisme, Invention) Saxon Szász János és Dárdai Zsuzsa vezette magyar központjának múzeumalapítási projektje az egyik használaton kívüli győri hídra.

Fotó: Berényi Zsuzsa

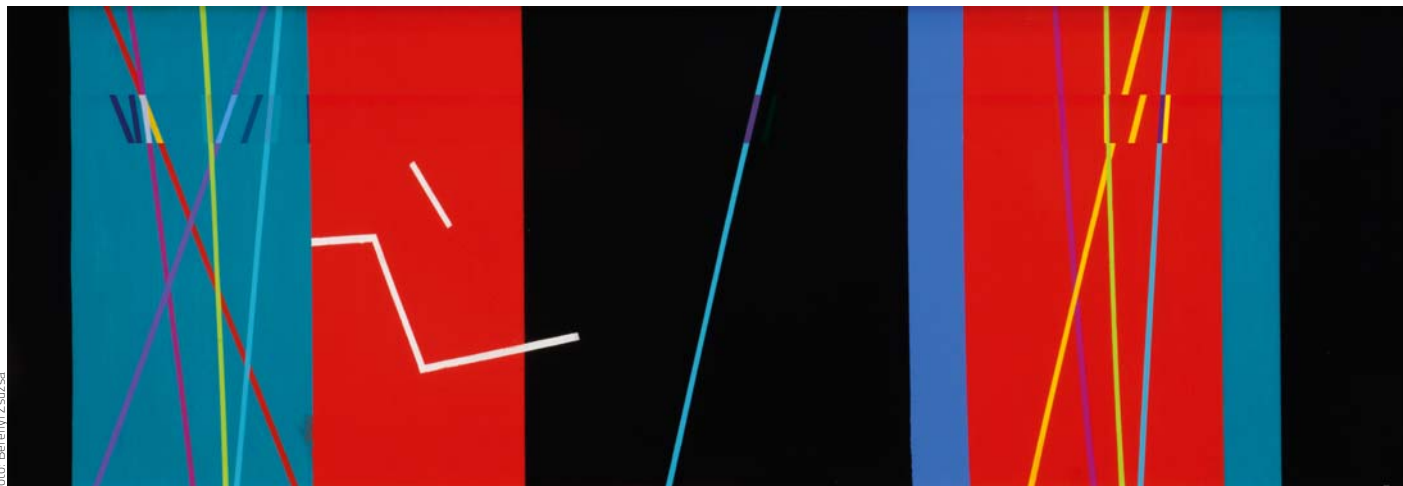
Érdeemes az akkori „híd”-kiállítás támogatói listájába is belenézni, mert Szöllősiék egyre erősödő kapcsolatrendszere utal: GWP Magyarország Alapítvány („Vízkincs”, VITUKI), VEOLIA Water Hungary, SUEZ Environment, Budapesti Francia Intézet, ÉPÍVÍZKÖR, Európai Tudományos és Művészeti Akadémia, Duna-menti Regionális Vízmű Rt., Szentendre Művészetért Alapítvány, MTA Művészettörténeti Kutatóintézet, Nemzeti Kulturális Alapítvány, UNESCO.

MANFRED MOHR:

P-4 12-C, 1988,

akril, vászon

HUNGART © 2017

Be kell látnunk, hogy a kortárs művészet világrendszerében a műgyűjtés konstruktív és kreatív tényező a többi alapvető intézmények, a műkereskedelem, a galériák, a kiállítótermek, a múzeumok, a kurátorok, kritikusok, művészettörténészek mellett. Szöllősiék gyűjteménye egyre gazdagodik, és mára már szimbiózisban él a Szépművészeti Múzeumhoz tartozó, a Vasarely Múzeumban működő OSAS Alapítvánnyal (melynek alapítója Maurer Dóra és Gáyor Tibor, és Szöllősi-Nagy az elnöke), a Nemzetközi Szimmetria Társasággal (melynek még nemrég az ugyancsak Szöllősi, a sztochasztikus hidrológia professzora adott helyet a delfti műszaki egyetemen) és gyűjtőkkel, mint a Los Angeles-i Grüner György.

A vonatkozások, utalások, összefüggések csak fokozódnak mindaddig, míg helyhiány miatt cikkünket be nem fejezzük. A kiállítás címe: Végre egy konkrét kiállítás! Azt hihetnénk, hogy ez egy igazi, valódi tárlat, pedig tudjuk, hogy most a konkrét művészetről mint a konstruktívizmussal majdnem azonos irányatról van szó (mindkettő hatalmas adatbázisát Szöllősi-Nagy állította össze az interneten). Ezenközben megnyílt egy inkább kamara méretű kiállítás a Bartók Béla úti Három Hét Galériában, melynek címe mintegy véletlenül Két konkrét nő, az egyik Nem's Judit, a másik a holland José Heerskerk. Itt a „konkrét” szó elsődleges jelentése hús és vér, vagyis a spontán alakuló szillogizmus szerint az „igazi és a valódi” „hús és vér” lenne egyszersmind, József Attila igazolására. Pedig a nemzetközi művészeti terminológiában a concret még betont is jelent. Másfelől be kell látnunk, hogy a magyar kiállítónak három identitása van: Nemes Judit a gyűjtő, Nem's és Nemes pedig a másik két (!) festő. Most kiállított művei fehér alapon színes, háromdimenziós geometrikus festmények.

A kör (ha szabad ezzel a paradox szóképpel élni) itt lezárul. Szöllősi kamasz korában kiállításrendező-segéd volt a legendás Tóth Tibor rajztanár avantgárd kiállításainál Rákosligetben, ahol melleleg Nemes Judit gimnáziumi tanulmányait folytatta. A sors „nemes” kényszerítő ereje folytán egymásba szerettek, és házastársként egyesítették művészet-szeretői, gyűjtői és művészi erejüket. Néhány évtized után most végre hazajöttek gyűjteményükkel, és újra letelepedtek Rákosligetben.

P. S. 1:

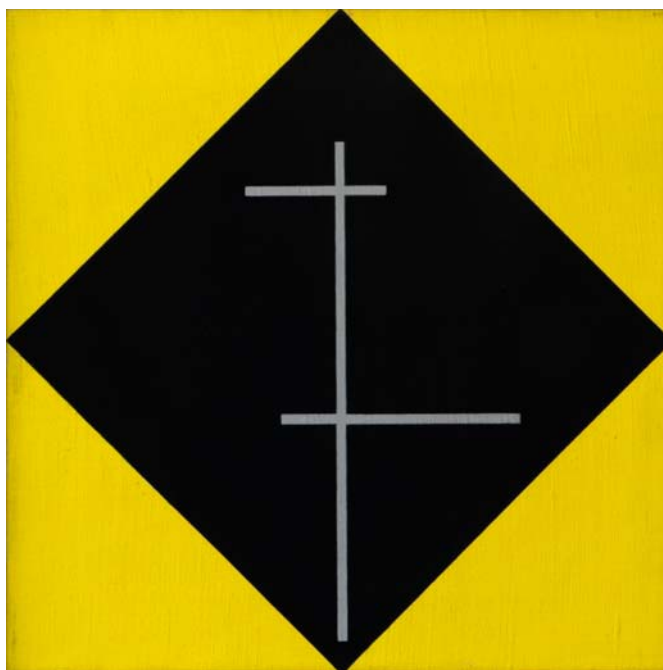
A másik konkrét nő, megítélésem szerint, egyszersmind konceptuális művész is, tehát mi más lehetne: PostContemporary. Ítéletteltemmel ő, José Heerskerk, tökéletesen egyetért. Megbeszéljük.

P. S. 2:

A szentendrei kiállítás támogatói: a szentendrei Régi Művésztelepet fenntartó MANK (Magyar Alkotóművészeti Nonprofit Kft.), a Nemzeti Kulturális Alap és az Emberi Erőforrások Minisztériuma.

MAROSÁN GYULA:

Cím nélkül, évszám nélkül, akril, vászon
HUNGART © 2017

KORNISS DEZSŐ:

Zászló (sorozat), évszám nélkül, olaj, vászon
HUNGART © 2017

Jegyzetek

- 1 A kiállítás címe: Artistes hongrois en France 1920 – 2000, alcíme: Autour de la collection Szöllősi-Nagy – Nemes, gondozta az Anjou Conseil-général de Maine-et-Loir, a katalógust publikálta a Présence de l'Art Contemporain, Angers. A katalógusban nagyon fontos szövegek jelentek meg: egy beszélgetés a házaspárral, *Hidat építeni* címmel, egy másik Molnár Vera – immár világhírű – párizsi magyar festőművésszel, valamint egy szöveg *Un autre regard / Egy másik tekintet* címmel a neves francia művészeti írótól, Jean-Pierre Arnaud-tól, a Molnár-interjú készítőjétől, sőt még egy előszó szerénységemtől is.
- 2 Le Pont – A Híd. Válogatás a Szöllősi-Nagy–Nemes Gyűjteményből, mintegy 150 művésszel Jaakov Agamtól Zemplényi Magdáig, bőséges szöveggel ellátott plakátkatalógussal (kurátor: Faludy Judit) és egy akkor még nálunk ritkaság számba menő CD-melléklettel.